

Försvarsutskottets betänkande 2023/24:FöU10

Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor och protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget. Utskottet föreslår också att riksdagen godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen om försvarsuppfinningar, lagen om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokföringslagen och lagen om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering. Lagändringarna är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden enligt avtalen.

Vid riksdagens beslut ska 10 kap. 8 § regeringsformen (RF) tillämpas när det gäller godkännande av avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, eftersom beslutet avser överlåtelse av myndighetsutövning till en annan stat. Det innebär att beslutet i enlighet med 10 kap. 6 § andra stycket RF ska fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för förslaget.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

En följdmotion har väckts med anledning av propositionen. Utskottet föreslår att yrkandet i följdmotionen avslås.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2023/24:133 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden.....	8
Avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor	8
Utskottets ställningstagande.....	8
Svensk reservation till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor	9
Utskottets ställningstagande.....	11
Regeringens förslag i övrigt	12
Utskottets ställningstagande.....	14
Reservation	15
Svensk reservation till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, punkt 2 (V).....	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Propositionen	17
Följdmotionen	17
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	18
<i>Bilaga 3</i>	
Skatteutskottets yttrande protokollsutdrag 2023/24:35 § 2.....	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor**

Riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:133 punkt 1.

2. **Svensk reservation till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor**

Riksdagen avslår motion

2023/24:2898 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V).

Reservation (V)

3. **Regeringens förslag i övrigt**

Riksdagen

a) godkänner protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget,

b) godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar,

c) godkänner Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål,

d) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar,

2. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall,

3. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),

4. lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2023/24:133 punkterna 2–8.

Stockholm den 21 maj 2024

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Lars Wistedt (SD), Jörgen Berglund (M), Helén Pettersson (S), Johan Andersson (S), Heléne Björklund (S), Anna Starbrink (L), Alexandra Anstrell (M), Hanna Gunnarsson (V), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Emma Berginger (MP), Gustaf Göthberg (M), Markus Selin (S), Sara-Lena Bjälkö (SD), Ann-Sofie Alm (M) och Yusuf Aydin (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2023/24:133 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal. I betänkandet behandlas också ett yrkande i följdmotion.

En utredare har haft i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) med att se över vissa rättsliga frågor inför ett svenskt medlemskap i försvarsalliansen Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato). En första del av uppdraget redovisades den 31 mars 2023 i promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22). I promemorian föreslås dels att riksdagen ska godkänna vissa avtal, dels att det görs ett antal författningsändringar till följd av avtalen. Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Försvarsdepartementet (Fö2023/01260).

I januari 2024 togs en kompletterande departementspromemoria fram, Utökad skydd för främmande militära styrkors handlingar. I den föreslås ytterligare en lagändring till följd av Sveriges åtaganden i vissa statusavtal. Även den promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Försvarsdepartementet (Fö2024/00108).

Den 18 april 2024 beslutade utskottet att ge skatteutskottet och utrikesutskottet möjlighet att yttra sig över propositionen och eventuella följdmotioner. Skatteutskottet förklarade i ett protokollsutdrag den 14 maj 2024 att det inte har några invändningar mot regeringens förslag i de delar som avser utskottets beredningsområde och föreslog att försvarsutskottet skulle tillstyrka regeringens förslag (prot. 2023/24:35). Yttrandet finns i bilaga 3. Utrikesutskottet beslutade den 16 maj 2024 att inte yttra sig (prot. 2023/24:35).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslaget finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Utskottet har noterat att i regeringens lagförslag har nuvarande lydelse av 1 § andra stycket och 5 § i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar återgivits felaktigt. Dessa fel har inte påverkat de lydelse som regeringen föreslår.

Lagförslaget har granskats av Lagrådet.

Bakgrund

Sverige samverkar sedan 1994 med Nato inom samarbetet Partnerskap för fred (PFF) och blev 1997 en del av Euroatlantiska partnerskapsrådet. År 2014 fick Sverige, tillsammans med bl.a. Finland, status som en av Natos Enhanced Opportunities Partners (EOP). EOP är en ram för ett individuellt utformat partnerskap med fokus på politisk dialog, utbildning och övningar samt informationsutbyte. Med anledning av Rysslands invasion av Ukraina och

inom ramen för partnerskapet aktiverade Sverige och Nato särskilda modaliteter för förstärkt samarbete. Inom ramen för partnerskapet med Nato deltar Sverige i utbildningar och i övningar. Sverige har även stått värd för sådana aktiviteter och samarbetar med Nato i standardiserings- och förmågeutveckling. Sverige har även deltagit i Natoleda militära insatser i bl.a. Bosnien, Kosovo, Afghanistan och Libyen.

För att samarbeten mellan olika länders militära styrkor ska fungera krävs avtal som reglerar vilka villkor som ska gälla för besökande styrkor som befinner sig i en mottagande stat, s.k. statusavtal. Syftet med avtalen är att på förhand reglera en rad frågor som kan uppstå i samband med att en sändande stats militära och annan personal befinner sig i en mottagande stat, t.ex. vad som gäller i fråga om kostnader för skador som uppstår vid en olycka, införsel av varor eller vilket land som har jurisdiktion om ett brott begås av någon i en militär styrka. Statusavtalen innebär också privilegier som medför att den sändande statens styrkor och dess personal undantas från delar av den mottagande statens nationella lagstiftning.

Sverige har sedan tidigare tillträtt de statusavtal som gäller inom ramen för PFF-samarbetet. Sverige har således tillträtt avtalet mellan de stater som är parter i nordatlantiska fördraget och de stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (PFF SOFA) och tilläggsprotokollet som reglerar frågor om dödsstraff. Sverige har också tillträtt det kompletterande tilläggsprotokollet till PFF SOFA som reglerar statusen för militära Natohögkvarter och dess personal. Sverige tecknade 2014 även ett avtal om värdlandsstöd med Nato, vilket trädde i kraft 2016.

Regeringen fattade den 16 maj 2022 beslut om att Sverige skulle ansöka om medlemskap i Nato. Den 5 juli 2022 undertecknade Natos medlemsstater Sveriges anslutningsprotokoll till Nato. Sverige fick i samband med detta status som inbjudet land. Riksdagen godkände den 22 mars 2023 Sveriges anslutning till nordatlantiska fördraget (prop. 2022/23:74, bet. 2022/23:UU16, rskr. 2022/23:148). Sverige blev i och med deponeringen av sitt anslutningsinstrument medlem i Nato den 7 mars 2024.

Som Natomedlem förväntas Sverige tillträda ett antal internationella avtal som ingåtts mellan medlemsstaterna och som är centrala för försvarssamarbetet inom alliansen. Det gäller bl.a. följande fyra avtal:

- avtal mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA)
- protokoll om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet)
- avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar
- Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.

De två första avtalen är de statusavtal som gäller för Natos medlemsstater. PFF SOFA och dess kompletterande tilläggsprotokoll hänvisar i huvudsak till de materiella bestämmelserna i Nato SOFA respektive Parisprotokollet. Eftersom

Sverige redan är anslutet till de avtal som gäller inom PFF-samarbetet samt har ingått ett särskilt värdlandstödsavtal med Nato tillerkänner Sverige redan idag Nato högkvarter och deras personal liksom utländska militära styrkor, tillhörande civila komponenter och anhöriga vissa rättigheter och privilegier som följer av de avtalen. De författningsändringar som Sverige har genomfört på grund av PFF SOFA och dessa andra statusavtal innebär således att svensk lagstiftning till stor del redan är anpassad för de nya avtalsåtagandena enligt Nato SOFA och Parisprotokollet. När Sverige har tillträtt de sistnämnda avtalen kommer dessa att gälla i förhållande till Natos medlemsstater i stället för de nu gällande PFF SOFA med tillhörande protokoll.

Statusavtalen ger inte i sig rätt för Nato eller utländska styrkor att befinna sig och verka i värdlandet utan reglerar endast vad som gäller rättsligt när en viss styrka eller viss personal befinner sig på värdlandets territorium med värdlandets samtycke.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Som Natomedlem förväntas Sverige tillträda vissa avtal som berör olika aspekter av försvarssamarbetet. I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna fyra avtal. Två av dem, Nato SOFA och Parisprotokollet, är statusavtal vars syfte är att stärka de allierades förmåga att agera militärt tillsammans genom att på förhand reglera en rad frågor som kan uppstå i samband med att en sändande stats militära personal befinner sig i en mottagande stat. De två andra avtalen berör frågor om informationshantering och hemlighållande av försvarsuppfinningar. De syftar till att öka möjligheterna till tekniskt samarbete mellan allierade och förbättra förutsättningarna för att utbyta erfarenheter och materiel med varandra på försvarsområdet. De avtal som behandlas i propositionen förutsätter vissa författningsändringar för att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalen. Riksdagens godkännande krävs därför innan avtalen kan träda i kraft. I propositionen föreslås bl.a. följande ändringar:

- Privilegier och immunitet som enligt statusavtalen gäller för vissa personalkategorier ska införas i svensk rätt.
- Medlemmar av en främmande stats militära styrka, civil personal och vissa andra personalkategorier ska inte folkbokföras här.
- Sverige ska i vissa fall kunna hemlighålla utländska försvarsuppfinningar som hålls hemliga i ett annat land med hänsyn till det nationella försvarsintresset.
- Det ska införas en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för staten vid felaktig hantering av försvarsrelaterad teknisk information.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottets överväganden

Avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA). Avtalet kompletterar Sveriges befintliga avtal inom Natosamarbetet och är en förutsättning för försvarssamarbetet inom Nato. När Sverige har tillträtt avtalet är det detta statusavtal som kommer att gälla i förhållande till andra medlemsländer i stället för det nu gällande PFF SOFA.

Nato SOFA innehåller bestämmelser som innebär att andra stater ges rätt att utöva straffrättslig jurisdiktion på svenskt territorium. Det innebär överlåtelse av en rättskipningsuppgift. Uppgiften måste anses innefatta myndighetsutövning. Eftersom det inte handlar om en rättskipningsuppgift som direkt grundar sig på regeringsformen kan den med stöd av 10 kap. 8 § RF överlåtas till en annan stat.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner Nato SOFA av de skäl som anges i propositionen.

Vid riksdagens beslut ska 10 kap. 8 § RF tillämpas eftersom avtalet innehåller bestämmelser som avser överlåtelse av myndighetsutövning till en annan stat, dvs. beslutet ska i enlighet med 10 kap. 6 § andra stycket RF fattas med minst tre fjärdedels majoritet av de röstande, och mer än hälften av riksdagens ledamöter måste rösta för förslaget.

Svensk reservation till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om tillkännagivande till regeringen om att vid tillträdet till Nato SOFA göra en förtydligande reservation om dödsstraff.

Jämför reservationen (V).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:2898 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen vid tillträdet till Nato SOFA bör göra en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff.

Propositionen

Regeringen anser att Sverige vid tillträdet till Nato SOFA inte ska lämna en reservation som begränsar en avtalsparts rätt att utöva domsrätt på svenskt territorium i enlighet med artikel VII i avtalet. Det innebär för svensk del en förändring av jurisdiktionsreglerna jämfört med vad som hittills har gällt inom ramen för PFF SOFA. I samband med anslutningen till PFF SOFA lämnade nämligen Sverige en reservation mot bestämmelsen om rätt för en sändande stat att på svenskt territorium utöva straffrättslig jurisdiktion och verkställa påföljder för brott. Den svenska reservationen motiverades med dels att besök av väpnade styrkor endast torde ske ett fåtal gånger per år och då i samband med kortvariga övningar och att det därmed inte fanns skäl att möjliggöra utövande av domsrätt i Sverige, dels att domsrätt i Sverige skulle kunna komma i konflikt med förbudet mot dödsstraff.

När nu Sverige är medlem i Nato kan det på ett helt annat sätt än vad som varit fallet hittills bli aktuellt att under längre tid ha närvaro av styrkor från andra Natoländer i Sverige. Det finns därmed ett större praktiskt behov för en sändande stat att utöva jurisdiktion på svenskt territorium. Det är därför i en Natokontext motiverat att tillåta allierade länder att i landet utöva straffrättskipning i den omfattning som följer av artikel VII i Nato SOFA. Ingen medlemsstat har lämnat någon reservation vid tillträdet till Nato SOFA, och det finns en förväntan hos övriga allierade att även Sverige ska tillträda avtalet utan reservationer. Att samma regelverk gäller mellan medlemsstaterna skapar förutsägbarhet inom alliansen.

När det gäller frågan om dödsstraff anför regeringen att det står klart att dödsstraff inte får förekomma i Sverige. Det följer av den svenska grundlagen (2 kap. 4 § regeringsformen) och förbudet gäller undantagslöst, så även i

krigstid. Till detta kommer att Sverige är folkrättsligt bundet av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Genom den rättsutveckling som har skett genom tillkommande protokoll till konventionen har dödsstraffet avskaffats såväl i fred som i krig. Ingen får dömas till ett sådant straff. Förbudet mot dödsstraff har i Europadomstolens praxis tolkats också som ett förbud att utvisa någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff. En lag eller annan föreskrift får inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen (2 kap. 19 § regeringsformen).

Av de länder som i dag är medlemmar i Nato är det enbart USA som tillämpar dödsstraff. I den straff- och processlag som är tillämplig på amerikansk militär personal föreskrivs dödsstraff för 14 brott. För att ett dödsstraff ska kunna dömas ut förutsätts för flertalet av de aktuella brotten att det råder krigstillstånd. För mord finns dödsstraff i straffskalan även i fredstid. För att ett utdömt dödsstraff ska få verkställas krävs att presidenten godkänner det. Den senaste avrättningen av en militär i USA skedde 1961.

Det framgår av Nato SOFA att en sändande stat inte får verkställa ett dödsstraff i en mottagande stat om inte lagen i den staten medger att dödsstraff kan ådömas i liknande fall (artikel VII punkten 7.a). Av tilläggsprotokollet till PFF SOFA följer vidare att en stat som har tillträtt tilläggsprotokollet inte får verkställa en dödsdom mot en medlem i en styrka från någon annan stat som är part till tilläggsprotokollet.

Regeringen bedömer att de fall där utländsk militär personal som tjänstgör i Sverige skulle kunna komma att åtalas för brott som kan medföra dödsstraff enligt sitt hemlands lag, och som omfattas av det landets primära jurisdiktion, måste vara sällsynta. Om situationen ändå skulle uppkomma är det enligt såväl regeringsformen som Europakonventionen förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff. Det är mot bakgrund av den ömsesidiga respekt som Natosamarbetet bygger på enligt regeringen osannolikt att den sändande staten, mot Sveriges uttryckliga vilja, skulle framhärda i att genomföra rättegången här. Skulle detta ändå bli aktuellt har Sverige möjlighet att i enlighet med artikel VII punkten 3.c andra meningen Nato SOFA begära att den sändande staten ska avstå från sin primära jurisdiktion. En sådan begäran, som i det läget skulle vara av särskild betydelse för Sverige, ska behandlas välvilligt av den stat som har primär jurisdiktion. Ytterst får ett sådant fall lösas genom en diplomatisk överenskommelse.

När det gäller frågan om utlämning följer det av lagen (1957:668) om utlämning för brott att det är regeringen som beslutar om utlämning, efter att en anmodande stat lämnat in en ansökan om utlämning för brott till Justitiedepartementet. Om den som begärs utlämnad motsätter sig utlämning ska Högsta domstolen pröva utlämningsföreläggandets förenlighet med lag. Ett villkor för utlämning enligt lagen är att den som utlämnas inte bestraffas med döden för brottet.

I förhållande till USA finns även en utlämningskonvention mellan Sverige och USA där det framgår att utlämning kan vägras om det kan följa dödsstraff på det brott för vilket utlämning begärs, såvida USA inte ger en bindande försäkran att dödsstraff inte kommer att ådömas eller, om det av formella skäl inte går att uppfylla ett sådant villkor, att ett dödsstraff inte kommer att verkställas. Konventionen kompletteras även av ett avtal om utlämning mellan Europiska unionen och USA som innehåller en motsvarande bestämmelse om dödsstraff. Om någon sådan försäkran inte kan lämnas får en framställning om utlämning alltså avslås. Utlämningskonventionerna gäller fortsatt även nu när Sverige är medlem i Nato. De svenska reglerna för utlämning på grund av brott innebär således enligt regeringen att Sverige, när en misstänkt riskerar dödsstraff, inte kommer att utlämna honom eller henne till USA.

Sverige skiljer sig inte i frågan om förbud mot dödsstraff från det flertal andra Natoländer som precis som Sverige är bundna av Europakonventionen. Precis som Sverige är samtliga EU-medlemsstater som också är Natoländer bundna av såväl bilaterala utlämningsavtal med USA som det EU-gemensamma avtalet i vilka frågan om dödsstraff regleras särskilt. Inget av dessa länder har lämnat någon reservation mot tillämpningen av jurisdiktionsregeln i Nato SOFA eller avgett en tolkningsdeklaration mot bakgrund av ett nationellt förbud mot dödsstraff.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det inte finns anledning för Sverige att vid tillträde till Nato SOFA avge en reservation som inskränker rätten för andra medlemsländer att utöva domsrätt på svenskt territorium. Regeringen anser att det inte heller finns skäl för Sverige att, i förtydligande syfte, lämna en tolkningsdeklaration med innebörden att Sverige är bundet av Europakonventionen med tillhörande protokoll vad gäller dödstraff vid tillämpningen av Nato SOFA. Detta förhållande är redan väl känt.

Utskottets ställningstagande

När Sverige nu tillträder Nato SOFA som medlem i alliansen är situationen en helt annan än den som var vid anslutningen till tidigare statusavtal. Det kan nu bli aktuellt att andra medlemsländer har en längre tids militär närvaro i Sverige och med vidare syfte än övningsverksamhet. Det kan därmed finnas ett större praktiskt behov för en allierad stat att utöva jurisdiktion på svenskt territorium. Det är också viktigt att samma regelverk gäller mellan medlemsstaterna. Utskottet delar därför regeringens bedömning att Sverige bör tillträda avtalet utan någon reservation som inskränker rätten för andra medlemsländer att utöva domsrätt på svenskt territorium i enlighet med avtalets villkor. Det står klart att dödsstraff inte får förekomma i Sverige och att Sverige kan vägra utlämning om det kan följa dödsstraff på det brott för vilket en utlämning begärs. Av de skäl som regeringen utvecklar i propositionen anser således utskottet att det inte heller behövs en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt

även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff. Utskottet avstyrker därmed motion 2023/24:2898 (V).

Regeringens förslag i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget. Riksdagen godkänner också avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar och Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokföringslagen (1991:481) och lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Propositionen

Övriga avtal

Förutom Nato SOFA föreslår regeringen att riksdagen ska godkänna tre ytterligare avtal.

För det första föreslås att riksdagen godkänner protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet). Detta avtal reglerar statusen för Natos ledningsstrukturer och för dessa högkvarternas militära och civila personal samt deras familjer. Parisprotokollet har i huvudsak samma materiella innehåll som det kompletterande tilläggsprotokollet till PFF SOFA och är det avtal som kommer att gälla i förhållande till andra medlemsstater efter Sveriges tillträde.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar (patentavtalet). Avtalet syftar till att öka möjligheterna till tekniskt samarbete mellan Sverige och övriga medlemsstater i Nato och till ett ömsesidigt utbyte av försvarsuppfinningar som annars hade varit hemliga.

Regeringen föreslår slutligen att riksdagen godkänner Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. Avtalet syftar till att skapa en form för överföring av skyddad teknisk information mellan medlemsstaterna och att säkerställa tillräckligt skydd för ägaren av den tekniska informationen.

Nödvändiga lagändringar till följd av avtalen

Även om svensk lagstiftning till stor del redan är anpassad för åttalsåtagandena enligt Nato SOFA och Parisprotokollet kräver de nu fyra aktuella avtalen att

ytterligare lagändringar görs för att Sverige ska uppfylla sina förpliktelser. Regeringen föreslår därför att ändringar görs i fyra lagar.

Regeringen föreslår ändringar i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall så att privilegier i fråga om inkomstskatt, undantag från skatter och avgifter i vägtrafik och tullfrihet ska gälla även inom ramen för Nato SOFA och Parisprotokollet i den utsträckning som följer av avtalen. I samma lag föreslås tillägg som innebär att Parisprotokollets bestämmelser om skattefria förvärv av varor och tjänster genomförs i svensk rätt. Likaså föreslås en ändring för att genomföra Parisprotokollets bestämmelser om skydd mot exekutiva förfaranden som syftar till beslag eller kvarstad av högkvarterens egendom och tillgångar samt att arkiv och dokument som tillhör ett Natohögkvarter ska vara okränkbara. Vidare föreslås att handlingar som tillhör en främmande stats militära styrka ska omfattas av immunitet i den utsträckning som framgår av Nato SOFA och PFF SOFA.

Regeringen föreslår även en ändring i folkbokföringslagen (1991:481) som innebär att den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller de styrkor och den personal som lyder under Natohögkvarter inte ska folkbokföras i Sverige.

För att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden enligt patentavtalet föreslås också ändringar i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar. Regeringen föreslår att tillämpningsområdet för lagen om försvarsuppfinningar utvidgas till att omfatta utländska uppfinningar som Sverige behöver kunna hemlighålla enligt Sveriges internationella överenskommelser även om de inte avser krigsmateriel. Vidare föreslås att Försvarets materielverk som förutsättning för att en utländsk försvarsuppfinning ska hållas hemlig här, ska få kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår från rätten till skälig ersättning av allmänna medel för den skada som uppkommer genom beslutet, om det följer av en överenskommelse mellan Sverige och staten i fråga. Slutligen föreslås en bestämmelse som innebär att innan ett beslut om hemlighållande av en svensk försvarsuppfinning upphävs, ska den stat i vilken uppfinningen hemlighålls ges tillfälle att yttra sig över om uppfinningen även fortsättningsvis bör hållas hemlig.

För att Sverige ska kunna uppfylla sitt åtagande enligt Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål föreslås vidare en ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering. Ändringen innebär att ägaren av teknisk information som överförs till Sverige med stöd av avtalet ska ha möjlighet att få ersättning för skada vid överträdelse av avtalet.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den dag som regeringen bestämmer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner Parisprotokollet, patentavtalet och Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål. De tre avtalen, liksom Nato SOFA, förutsätter vissa lagstiftningsåtgärder för att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden enligt avtalen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokföringslagen (1991:481) och lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Reservation

Svensk reservation till avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor, punkt 2 (V)

av Hanna Gunnarsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2898 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Den 7 mars i år blev Sverige fullvärdig medlem av Nato. Mitt parti är stark motståndare till Sveriges medlemskap i kärnvapenalliansen. Vi delar inte uppfattningen att ett svenskt medlemskap stärker vår säkerhet, tvärtom. Det är av största betydelse att Sverige även framöver, trots medlemskapet, ska kunna agera självständigt i utrikes- och säkerhetspolitiken, bestämma själv över utvecklingen av vårt eget försvar, göra egna analyser och ställningstaganden.

Som medlem i Nato förväntas Sverige bl.a. ansluta sig till statusavtalet Nato SOFA. Regeringens bedömning är att Sverige vid tillträde till avtalet inte ska avge någon reservation som begränsar rätten för andra medlemsländer att utöva domsrätt på svenskt territorium i enlighet med avtalets villkor. Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har i egenskap av remissinstans lyft fram frågan om dödsstraff. Nämnden menar tvärtom mot regeringen att Sverige bör göra en reservation eller åtminstone avge en tolkningsdeklaration som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där han eller hon riskerar ett sådant straff.

Av Natoländerna är det i dag bara USA som tillämpar dödsstraff. USA har dock en särställning i militäralliansen och har ett starkt inflytande över andra medlemsländer. Dödsstraffet hör inte hemma i ett modernt och civiliserat rättssystem. Jag menar att det inte får förekomma några oklarheter i en sådan grundläggande fråga. Om det kan finnas minsta risk för tveksamhet i fråga om hur avtalet ska tolkas bör detta klargöras.

Regeringen hänvisar i propositionen till Nato SOFA, artikel VII punkt 7.a. och menar att frågan om dödsstraff redan är tillräckligt reglerad. Vidare skriver man att det finns en förväntan hos övriga allierade att Sverige ska tillträda avtalet utan reservationer och att ingen annan medlemsstat har lämnat någon reservation vid tillträdet till Nato SOFA.

Juridiska fakultetsnämnden konstaterar att när många av Natos medlemsstater blev medlemmar fanns det inte något för dem gällande folkrättsligt förbud mot dödsstraff eller utlämning till stater som kan förväntas utdöma ett dödsstraff. Situationen för Sverige i dag är en annan.

Man kan få intryck av att regeringen närmast tycker att det vore genant att inte infria förväntningarna trots eventuella oklarheter i avtalet. Det är en mycket dålig grund för ett militärt samarbete. Jag menar att Sverige ska vara en självständig röst inom Nato. Regeringens agerande tyder dessvärre på att vi kan förvänta oss motsatsen.

Regeringen bör göra en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där hen riskerar ett sådant straff. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2023/24:133 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal:

1. Riksdagen godkänner avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor.
2. Riksdagen godkänner protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.
3. Riksdagen godkänner avtalet om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar.
4. Riksdagen godkänner Natos avtal om överföring av teknisk information för försvarsändamål.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481).
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering.

Följdmotionen

2023/24:2898 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en reservation som klargör att det är förbjudet att utdöma och verkställa ett dödsstraff på svenskt territorium samt även att utlämna någon till ett land där hen riskerar ett sådant straff, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar¹

dels att nuvarande 2, 3 och 4 §§ ska betecknas 3, 4 och 2 §§,

dels att 1, de nya 2–4, 5–13, 15–23 §§ och rubriken närmast före 21 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före nuvarande 4 § ska sättas närmast före 5 §,

dels att det ska införas en ny rubrik närmast före 23 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med försvarsuppfinning *förstås* i denna lag uppfinning som särskilt avser krigsmateriel.

Föreslagen lydelse

1 §

Med *svensk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* uppfinning som

1. särskilt avser krigsmateriel, och

2. har kommit till i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller en svensk juridisk person.

Med *utländsk* försvarsuppfinning avses i denna lag *en* annan uppfinning än en sådan som avses i första stycket, om patent söks på uppfinningen i Sverige och uppfinningen

1. särskilt avser krigsmateriel, eller

2. hålls hemlig i en annan stat med hänsyn till det nationella försvarsintresset och patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

§Regeringen meddelar föreskrifter om vad som i denna lag avses med krigsmateriel.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som avses med krigsmateriel i denna lag.

¹ Lagen omtryckt 1978:157.

4 §

En försvarsuppfinning som har tillkommit i Sverige eller tillhör en här bosatt fysisk person eller tillhör en svensk juridisk person (svensk försvarsuppfinning) får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas, innan det enligt vad nedan sägs har prövats huruvida uppfinningen skall hållas hemlig.

2 §

Fråga om hemlighållande av försvarsuppfinning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk skall vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

3 §

Granskningsnämnden består av ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna finns ersättare till det antal regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare förordnas av regeringen. Nämnden är beslutför, när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

5 §⁵

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, skall verket snarast tillställa Försvarets materielverk ansökningen för prövning, huruvida uppfinningen skall hållas hemlig-

Den som vill att en svensk försvarsuppfinning, på vilken patent inte har sökts, skall få offentliggöras eller på annat sätt

2 §²

En försvarsuppfinning får inte offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas innan det enligt denna lag har prövats om uppfinningen ska hållas hemlig.

3 §³

Frågan om hemlighållande av en försvarsuppfinning prövas av Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar och Försvarets materielverk.

Försvarets materielverk ska vid sin prövning samråda med Försvarsmakten.

4 §⁴

Granskningsnämnden ska bestå av en ordförande och sex andra ledamöter. För ledamöterna ska det finnas det antal ersättare som regeringen bestämmer. Ledamöter och ersättare utses av regeringen.

Nämnden är beslutför när ordföranden och tre andra ledamöter är närvarande.

Om en ansökan om patent på en svensk försvarsuppfinning ges in till Patent- och registreringsverket, ska verket snarast lämna ansökan till Försvarets materielverk för prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig.

Den som vill att en svensk försvarsuppfinning, som patent inte har sökts på, ska få offentliggöras eller på annat sätt röjas ska ansöka

² Senaste lydelse av tidigare 4 § 1997:916.

³ Senaste lydelse av tidigare 2 § 1997:916.

⁴ Senaste lydelse av tidigare 3 § 1986:1161.

⁵ Senaste lydelse 1997:916.

röjas *skall hos Försvarets materielverk ansöka om sådan prövning som avses i första stycket. Detsamma gäller den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till annan mottagare än Patent- och registreringsverket inge internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.*

om en prövning av om uppfinningen ska hållas hemlig hos Försvarets materielverk. Det gäller även den som vill söka patent på en svensk försvarsuppfinning genom att till en annan mottagare än Patent- och registreringsverket ge in en internationell patentansökan som avses i 3 kap. patentlagen (1967:837) eller en europeisk patentansökan som avses i 11 kap. samma lag.

6 §⁶

Finner Försvarets materielverk vid sådan prövning som avses i 5 § att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig skall Försvarets materielverk med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, skall nämnden förordna att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Överlämnande enligt första stycket av patentansökningar och ärenden som avses i 5 § andra stycket skall ske senast två månader efter det att ansökningen kom in till Försvarets materielverk. För internationella och europeiska ansökningar, där prioritet har yrkats, skall sådant överlämnande dock ske senast tre veckor efter det att ansökningen kom in till Försvarets materielverk.

Om Försvarets materielverk vid sin prövning bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, ska verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning. Om granskningsnämnden delar bedömningen, ska nämnden besluta att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas.

Ett överlämnande av ett ärende till granskningsnämnden ska ske senast två månader efter det att patentansökan, eller ansökan om prövning, kom in till Försvarets materielverk. Internationella och europeiska patentansökningar, där prioritet har yrkats, ska dock överlämnas senast tre veckor efter det att ansökan kom in till Försvarets materielverk.

⁶ Senaste lydelse 1997:916.

7 §⁷

Har i ärende, som Patent- och registreringsverket tillställt Försvarets materielverk, förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Den i första stycket nämnda tiden utgör

1. om ärendet avser internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioriteten begärts,

2. om ärendet avser europeisk patentansökan, tre månader från det ansökan inkom till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioriteten begärts,

3. om ärendet avser svensk patentansökan, tre månader från den dag då beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav inkommit till Patent- och registreringsverket.

Har ärende anhängiggjorts hos Försvarets materielverk enligt 5 § andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om förordnande enligt 6 § ej meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen erforderliga handlingar inkommit till Försvarets materielverk.

Om det i ett ärende, som Patent- och registreringsverket lämnat till Försvarets materielverk, inte har meddelats ett beslut om hemlighållande enligt 6 § inom tid som anges i andra stycket, upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag.

Tiden enligt första stycket utgör

1. om ärendet avser en internationell patentansökan, tre månader från den internationella ingivningsdagen, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioritet begärts,

2. om ärendet avser en europeisk patentansökan, tre månader från det att ansökan kommit in till Patent- och registreringsverket, dock, i fall då prioritet har yrkats, högst tretton månader från den dag från vilken prioritet begärts, eller

3. om ärendet avser en svensk patentansökan, tre månader från den dag då en beskrivning över uppfinningen med tillhörande ritningar och patentkrav kommit in till Patent- och registreringsverket.

Om ett ärende har inletts hos Försvarets materielverk upphör uppfinningen att vara hemlig enligt denna lag, om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § inte har meddelats inom tre månader från den dag då ansökan om prövning och för prövningen nödvändiga handlingar kommit in till Försvarets materielverk.

8 §⁸

Granskningsnämnden skall på ansökan eller när annan anledning därtill föreligger pröva, om förordnande enligt 6 § skall bestå.

Granskningsnämnden ska på ansökan eller när det finns annan anledning till det pröva om ett beslut om hemlighållande enligt

⁷ Senaste lydelse 1997:916.

⁸ Senaste lydelse 1997:916.

Omprövning av förordnandet skall i varje fall ske inom ett år från det förordnandet meddelades eller senast prövades.

Vid omprövning skall granskningsnämnden först tillställa Försvarets materielverk ärendet för prövning. Om Försvarets materielverk därvid finner att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får Försvarets materielverk upphäva förordnandet. I annat fall skall Försvarets materielverk med eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om förordnandet upphävs, får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader förslutit från den dag förordnandet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

Om särskilda skäl föreligger, kan regeringen förordna, att uppfinning som omfattas av förordnande enligt 6 § utan hinder av förordnandet får röjas för annan, under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte därigenom äventyras.

Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende främmande stat på svensk försvarsuppfinning, som skall hållas hemlig, får göras endast om regeringen medger det.

6 § ska bestå. En sådan omprövning ska alltid ske inom ett år från det att beslutet meddelades eller senast prövades.

Vid en omprövning ska granskningsnämnden först lämna ärendet till Försvarets materielverk för prövning. Om Försvarets materielverk bedömer att uppfinningen inte längre behöver hållas hemlig, får verket upphäva beslutet. I annat fall ska verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

Om beslutet om hemlighållande avser en uppfinning som hålls hemlig i en annan stat, får beslutet inte upphävas utan att den staten har getts tillfälle att yttra sig.

Om beslutet om hemlighållande upphävs får Patent- och registreringsverket inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän det har gått tre månader från den dag beslutet upphörde att gälla, om inte sökanden begär det.

9 §⁹

Om det finns särskilda skäl får regeringen besluta att en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 6 § får röjas för någon annan under förutsättning att hemlighållandet i övrigt av uppfinningen inte riskeras.

10 §

Ansökan om patent eller annan skydds rätt avseende en annan stat på svensk försvarsuppfinning, som ska hållas hemlig, får göras endast om regeringen godkänner det. Ett

⁹ Senaste lydelse 1980:211.

Sådant *medgivande* får lämnas endast *under förutsättning* att uppfinningen *hemlighålles* även i den *främmande* staten.

sådant *godkännande* får endast lämnas om uppfinningen *hålls hemlig* även i den *andra* staten.

11 §¹⁰

Har förordnande enligt 6 § meddelats, *kan* uppfinnaren eller *hans* rättsinnehavare hos granskningsnämnden *ansöka* om att staten *övertar* uppfinningen. Granskningsnämnden *skall* då efter *hörande* av Försvarets materielverk *ompröva förordnandet*. *Finner* granskningsnämnden att *förordnandet* *skall* bestå, *skall* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Har staten *ej* *övertagit* uppfinningen inom fyra månader efter det att *ansökningen därom* kom in till granskningsnämnden, *skall förordnandet* upphöra att gälla. *Om särskilda skäl föreligger*, *kan* regeringen *förlänga* tiden med *högst två månader*.

Om ett beslut om hemlighållande enligt 6 § *har* meddelats, *får* uppfinnaren eller *uppfinnarens* rättsinnehavare *ansöka* hos granskningsnämnden om att staten *ska* *överta* uppfinningen. Granskningsnämnden *ska* då, efter *att ha hört* Försvarets materielverk, *ompröva beslutet*. *Om* granskningsnämnden *bedömer* att *beslutet ska* bestå, *ska* nämnden överlämna handlingarna i ärendet till regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer.

Om staten *inte har* *övertagit* uppfinningen inom fyra månader från det att *ansökan* kom in till granskningsnämnden, *ska beslutet om hemlighållande* upphöra att gälla. *Regeringen får dock förlänga* tiden med *högst två månader*, *om det finns särskilda skäl*.

12 §¹¹

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *avses med förordnande* enligt 6 §, *skall ansökningen* förklaras vilande i avvaktan på att *förordnandet* upphör att gälla. Så länge *förordnandet* består *skall* 19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökningen*. *Vid tillämpning därefter* *skall* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *förordnandet*

Om det har lämnats en underrättelse enligt 19 § första stycket patentlagen (1967:837) med anledning av en ansökan om patent på en uppfinning som *omfattas av ett beslut om hemlighållande* enligt 6 §, *ska ansökan* förklaras vilande i avvaktan på att *beslutet* upphör att gälla. Så länge *beslutet* består *ska* 19 § andra stycket och 20–22 §§ patentlagen inte tillämpas på *ansökan*. *När beslutet har upphört att gälla ska* de tider som anges i 19 § andra och tredje styckena räknas från den dag *det* upphörde

¹⁰ Senaste lydelse 1997:916.

¹¹ Senaste lydelse 1997:916.

upphörde att gälla, och Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän tre månader har *förflutit* från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *förordnande* enligt 6 § har *medelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökningen* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning *som internationell eller europeisk patentansökan*.

att gälla. Patent- och registreringsverket får inte hålla handlingarna i ärendet tillgängliga förrän *det har gått* tre månader från den dagen, om inte sökanden begär det.

Om ett *beslut om hemlighållande* enligt 6 § har *meddelats* i fråga om en internationell eller en europeisk patentansökan, får *ansökan* inte vidarebefordras för fortsatt handläggning.

13 §

Är svensk försvarsuppfinning av väsentlig betydelse för försvaret, kan regeringen *förordna*, att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning eller av den som regeringen bestämmer eller att *all rätt* till uppfinningen *skall* avstås till staten.

Om en försvarsuppfinning är av väsentlig betydelse för försvaret, får regeringen *besluta* att uppfinningen får utnyttjas för statens räkning, eller av den som regeringen bestämmer, eller att *rätten* till uppfinningen *ska* avstås till staten.

15 §¹²

Om patent söks i Sverige på *annan* försvarsuppfinning *än sådan som avses i 4 § (utländsk försvarsuppfinning)*, skall Patent- och registreringsverket tillstålla Försvarets materielverk *ansökningen* för prövning, *huruvida* uppfinningen *skall* hållas hemlig. *Vad nu sagts* gäller dock *ej* internationell *patentansökan* eller europeisk patentansökan.

Om en *ansökan om patent* på en *utländsk* försvarsuppfinning *ges in till Patent- och registreringsverket*, ska verket lämna *ansökan till Försvarets materielverk* för prövning *av om uppfinningen ska hållas hemlig*. *Det gäller dock inte en internationell eller europeisk patentansökan*.

16 §¹³

Är i fall som avses i 15 § uppfinningen hemlig enligt lag i en *främmande* stat, skall Försvarets materielverk *förordna* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den *främmande* staten får sökas

Om uppfinningen är hemlig *med stöd av lag i en annan stat*, ska Försvarets materielverk *besluta* att uppfinningen inte får offentliggöras eller på annat sätt *obehörigen* röjas, om patent på uppfinningen enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls

¹² Senaste lydelse 1997:916.

¹³ Senaste lydelse 1997:916.

under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här.

Om Försvarets materielverk i annat fall, beträffande en utländsk försvarsuppfinning som är hemlig enligt lag i en främmande stat, finner att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig här, skall slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk finner att förutsättningar inte finns att här hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig enligt lag i en främmande stat, skall verket fatta särskilt beslut om detta. Ansökningsen får dock inte offentliggöras förrän tre månader har förflutit från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

hemlig här. *Försvarets materielverk får dock kräva att uppfinnaren eller uppfinnarens rättsinnehavare avstår sin rätt till ersättning enligt 14 § första stycket för att ett sådant beslut ska meddelas, om det är förenligt med den aktuella överenskommelsen.*

Om uppfinningen är hemlig med stöd av lag i en annan stat men inte omfattas av en sådan överenskommelse som avses i första stycket, och Försvarets materielverk bedömer att det är av väsentlig betydelse för försvaret att uppfinningen hålls hemlig, ska slutlig prövning ske på det sätt som anges i 6 §.

Om Försvarets materielverk bedömer att det inte finns förutsättningar att hemlighålla en utländsk försvarsuppfinning, som är hemlig med stöd av lag i en annan stat, ska verket fatta ett särskilt beslut om detta. Ansökan får dock inte offentliggöras förrän det har gått tre månader från beslutsdagen, om inte sökanden begär det.

17 §¹⁴

När en uppfinning som omfattas av förordnande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den främmande staten, får Försvarets materielverk upphäva förordnandet. Om Försvarets materielverk finner att uppfinningen av särskilda skäl alltjämt bör hållas hemlig här, skall verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

När en uppfinning som omfattas av ett beslut om hemlighållande enligt 16 § upphör att vara hemlig i den andra staten, får Försvarets materielverk upphäva beslutet. Om verket bedömer att uppfinningen av särskilda skäl även i fortsättningen bör hållas hemlig i Sverige, ska verket med ett eget motiverat yttrande överlämna ärendet till granskningsnämnden för slutlig prövning.

¹⁴ Senaste lydelse 1997:916.

18 §¹⁵

Bestämmelserna i 4 §, 8 § tredje stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *skall* tillämpas även i fråga om utländsk försvarsuppfin- ning.

Bestämmelserna i 8 § fjärde stycket, 12 § första stycket samt 13 och 14 §§ *ska* tillämpas även för en utländsk försvarsuppfin- ning.

19 §¹⁶

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 4 eller 18 § eller till följd av *förordnande* enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Sekretess gäller i mål och ärenden enligt denna lag för uppgifter som enligt 2 § eller till följd av *beslut* enligt 6 eller 16 § inte får offentliggöras eller på annat sätt obehörigen röjas. Föreskrifterna i 2, 3, 7–12 och 14 kap., 36 kap. 5 §, 40 kap. 4 §, 41 kap., 42 kap. 1–8, 10 och 11 §§ samt 43 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller i fråga om denna sekretess.

Andra bestämmelser om sekretess med hänsyn till rikets säkerhet samt bestämmelser till skydd för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns i offentlighets- och sekretesslagen.

20 §¹⁷

Utöver *vad* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *förordna* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *skall* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *vid förhandlingen* kommer att *förebringas* uppgifter för vilka hos domstolen gäller sekretess *som avses* i 19 §.

Utöver *det* som följer av 5 kap. 1 § rättegångsbalken får en domstol *besluta* att en förhandling i mål om ersättning eller ansvar som grundar sig på denna lag *ska* hållas inom stängda dörrar, om det kan antas att *det* kommer att *läggas fram sådana* uppgifter för vilka sekretess gäller hos domstolen enligt 19 §.

Övriga bestämmelser**Straffansvar och skadestånd**21 §¹⁸

Den som *uppsåtligen* bryter mot 10 § *dömes*, om gärningen *ej* är belagd med straff i brottsbalken, till böter eller fängelse i högst ett år.

Den som bryter mot 10 § *ska*, om gärningen *inte* är belagd med straff enligt brottsbalken, *dömas* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelser om ansvar för den som bryter mot den tystnadsplikt som gäller enligt 2 § eller enligt

¹⁵ Senaste lydelse 1997:916.

¹⁶ Senaste lydelse 2009:410.

¹⁷ Senaste lydelse 1980:211.

¹⁸ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

beslut som har meddelats med stöd av 6 eller 16 § finns i brottsbalken.

22 §¹⁹

Den som yrkesmässigt utnyttjar uppfinning *vara* patent har sökts i Sverige och som omfattas av förordnande enligt 6 eller 16 § *skall*, i den mån patent meddelas på uppfinningen, *utge* skälig ersättning för utnyttjandet *samt* ersättning för den ytterligare skada som *förordnandet* medfört, om han hade *vetskap* om *patentansökningen*. Ersättning *utgår* dock endast för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837), om *förordnande* enligt 6 eller 16 § *ej* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *äger* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *motsvarande tillämpning*.

Den som yrkesmässigt utnyttjar *en* uppfinning *som* patent har sökts *på* i Sverige och som omfattas av *ett* beslut om hemlighållande enligt 6 eller 16 § *ska*, om patent meddelas på uppfinningen, *betala* skälig ersättning för utnyttjandet *och* ersättning för den ytterligare skada som *utnyttjandet* medfört om han *eller hon* hade *vetskap* om *patentansökan*. Ersättning *ska* dock endast *betalas* för utnyttjande som sker efter det att handlingarna i patentärendet tidigast skulle ha offentliggjorts enligt 22 § patentlagen (1967:837) om *ett* beslut enligt 6 eller 16 § *inte* hade meddelats.

I fråga om talan om ersättning enligt första stycket *ska bestämmelserna i* 58 § tredje stycket och 60 § andra stycket patentlagen *tillämpas*.

Överklagande och behörig domstol

23 §²⁰

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *skall* hållas hemlig *enligt denna lag* får överklagas *hos* regeringen.

Granskningsnämndens och Försvarets materielverks beslut om att en uppfinning *ska* hållas hemlig får överklagas *till* regeringen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹⁹ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 1980:211.

²⁰ Senaste lydelse 1997:916.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 7 och 8 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om *inkomstskatt*, avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik *samt* import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).

För en främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,
2. import till och export från Sverige,
3. *inkomstskatt*, och
4. *styrkans handlingar*.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51), och
2. *avtalet den 19 juni 1951 mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor*.

8 §³

För de Natohögkvarter och de styrkor och den personal lydande under ett sådant högkvarter som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, ska immunitet och privilegier gälla i fråga om

1. avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik,

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2016:669.

³ Senaste lydelse 2016:669.

2. import till och export från Sverige,
3. mervärdesskatt och punktskatter på förvärv av varor och tjänster i Sverige,
4. inkomstskatt,
5. *skydd av* högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. *skydd av* högkvarterens egendom och tillgångar.
5. högkvarterens arkiv och handlingar, och
6. högkvarterens egendom och tillgångar.

Immuniteten och privilegierna enligt första stycket gäller i den utsträckning som anges i följande avtal:

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *Nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor,

2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd.

1. det kompletterande tilläggsprotokollet den 19 december 1997 till avtalet mellan de stater som är parter i *nordatlantiska* fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (*SÖ 2016:19*),

2. samförståndsavtalet den 4 september 2014 mellan Sverige och Nato om värdlandsstöd (*SÖ 2016:18*), och

3. *protokollet den 28 augusti 1952 om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget.*

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

3 Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs i fråga om folkbokföringslagen (1991:481)
dels att 3 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Den som efter inflyttning anses vara bosatt i Sverige ska folkbokföras. En person anses bosatt här i landet om han eller hon kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet ska folkbokföras om han eller hon med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin egentliga hemvist här.

En person ska anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila här i landet om han eller hon under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan här minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med en annan förläggning i tiden.

Ett barn som har vistats i landet sedan födelsen utan att vara folkbokfört ska folkbokföras om det har sådan anknytning till landet som sägs i första stycket.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4 och 5 §§.

Undantag från första–tredje styckena finns i 4, 5 och 5 a §§.

5 a §

Den som tillhör en främmande stats militära styrka, dess civila komponent eller ett Nato högkvarter och omfattas av 7 eller 8 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall ska inte folkbokföras.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2013:380.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:1006) om skadeståndsansvar vid internationellt militärt samarbete och internationell krishantering

dels att 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 §, och närmast före 2 och 3 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skadeståndsansvar vid en utländsk persons tjänsteutövning

2 §

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet, *efter inbjudan av svensk myndighet, i Sverige deltar i sådant samarbete som sägs i 1 § och det enligt internationell överenskommelse gäller särskilda bestämmelser i fråga om dennes skadeståndsskyldighet,* skall svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *dennes tjänsteutövning* under vistelsen och för vilken *den utländska* personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *skall* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Om en utländsk fysisk eller juridisk person som saknar hemvist här i landet *deltar i samarbete i Sverige enligt 1 § efter inbjudan av en svensk myndighet, och särskilda bestämmelser gäller för personens skadeståndsskyldighet enligt en internationell överenskommelse,* ska svenska staten i stället för den utländska personen ersätta skada som uppkommer i samband med *personens tjänsteutövning* under vistelsen och för vilken personen annars skulle ha varit skadeståndsskyldig enligt svensk lag. Staten *ska* dock inte ersätta skada som uppkommer hos en sådan utländsk person.

Skadeståndsansvar vid felaktig hantering av teknisk information för försvarsändamål

3 §

Om en svensk myndighet tagit emot teknisk information för försvarsändamål från ett annat land eller en internationell organisation inom ramen för sådant samarbete som nämns i 1 § och myndigheten enligt en internationell överenskommelse är

skadeståndsskyldig gentemot informationsägaren för skada till följd av otillåtet röjande eller användande, ska den svenska staten ersätta ägaren för den skada som uppkommer till följd av det otillåtna röjandet eller användandet av informationen.

Denna lag träder i kraft den dag som regeringen bestämmer.

BILAGA 3

Skatteutskottets yttrande protokollsutdrag

2023/24:35 § 2

RIKSDAGEN
SKATTEUTSKOTTET

**Utdrag ur
PROTOKOLL**   **UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2023/24:35**

DATUM   2024-05-14
TID   11.00–11.10

---

§ 2 Sveriges tillträde till vissa Natoavtal

Utskottet behandlade frågan om ett yttrande till försvarsutskottet över proposition 2023/24:133. Utskottet beslutade att yttra sig genom följande anteckning till protokollet:

Sverige är medlem i Nato sedan den 7 mars och är därmed en del av Natos gemensamma försvar. För att Sverige ska kunna uppfylla sina förpliktelser enligt avtalet mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor (Nato SOFA) och Protokollet om status för internationella militära högkvarter som inrättats i enlighet med nordatlantiska fördraget (Parisprotokollet) har regeringen föreslagit en rad författningsändringar. Avtalen kompletterar Sveriges befintliga avtal inom Natosamarbetet och är en förutsättning för försvarssamarbetet inom Nato.

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag i de delar som avser skatteutskottets beredningsområde och föreslår att försvarsutskottet tillstyrker regeringens förslag.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet
Carin Holmén

Rätt utdraget intygar:
Carin Holmén

Exp. 2024-05-14
FU